

реформування та співвідносить їх з вимогами Міжнародного валютного фонду. У результаті дослідження виділено наступні можливі шляхи реформування режиму податку на додану вартість для сільськогосподарських підприємств: виконання вимог Міжнародного валютного фонду; шлях протекціонізму; радикальний шлях; шлях диференціації (вибірковий та диференціації ставок). Обрання законодавцем одного зі шляхів реформування ставиться у залежність від визначення пріоритетів стратегічного розвитку вітчизняної економіки.

Ключові слова: Міжнародний валютний фонд, податок на додану вартість, аграрний протекціонізм, державна підтримка сільського господарства, спеціальний режим оподаткування, пільги.

Резюме

Григорьева К. А. Пути реформирования законодательства по налогообложению аграриев в контексте требований МВФ.

В статье исследуются пути реформирования налогового законодательства Украины в части правового режима налога на добавленную стоимость для сельскохозяйственных предприятий. Автор последовательно анализирует четыре основных пути потенциального реформирования и соотносит их с требованиями Международного валютного фонда. В результате исследования выделены следующие пути возможного реформирования режима налога на добавленную стоимость для аграриев: исполнение требований Международного валютного фонда; путь протекционизма; радикальный путь; путь дифференциации (выборочный и дифференциации ставок). Избрание законодателем одного из путей реформирования ставится в зависимость от определения приоритетов стратегического развития отечественной экономики.

Ключевые слова: Международный валютный фонд, налог на добавленную стоимость, аграрный протекционизм, государственная поддержка сельского хозяйства, специальный режим налогообложения, льготы.

Summary

Hryhorieva K. The ways of reform of agrarians tax in the context of the IMF.

In this article author analyzes ways of reforming the tax laws of Ukraine regarding the legal regime of value added tax for agricultural enterprises. By consistently analyzes four main ways the reform and the potential relates to the requirements of the International Monetary Fund. The author identifies the following possible ways of reforming the regime of value added tax to farmers: meet the requirements of the International Monetary Fund; path of protectionism; radical way; way differentiation (selective and differentiation rates). The election of one put reform of the ways depending on the prioritization of strategic development national economy.

Key words: International Monetary Fund, the Value Added Tax, agricultural protectionism, state support of agriculture, special tax, benefits.

УДК 349.6 (477)

А. С. ЄВСТІГНЄЄВ

Андрій Сергійович Євстїгнєєв, кандидат юридичних наук, доцент, доцент Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕЧНОСТІ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ СПЕЦІАЛЬНОГО ЛІСОКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Ефективне комплексне правове забезпечення екологічної безпеки (далі – ЕБ) у процесі здійснення лісокористування неможливе без удосконалення чинних правових приписів, які регламентують окремі види юридичної відповідальності за правопорушення у вказаній сфері.

Різні аспекти правового забезпечення екологічної безпеки були предметом наукових досліджень вчених – представників вітчизняної науки екологічного права, як-от: В. І. Андрейцев, Г. І. Балюк, Ю. Л. Власенко, А. П. Гетьман, Т. Г. Ковальчук, М. В. Краснова, Н. Р. Малишева, Т. О. Третяк, М. О. Фролов, О. А. Шомпол, М. В. Шульга, Ю. С. Шемшученко та ін.

Водночас спеціальні правові дослідження здійснення проблем нормативного регулювання забезпечення екологічної безпечності лісокористування в Україні у юридичній літературі не здійснювались, що обумовлює актуальність проведеного в цій статті дослідження, яке присвячене аналізу іноземному досвіду правового регулювання сталого розвитку (далі – СР) у сфері лісокористування, складовою якого є забезпечення екологічно безпечного використання лісів, та дослідженню правового статусу лісокористувачі за законодавством України в частині покладення на них обов'язків забезпечувати ЕБ в процесі здійснення їх діяльності.

Одним із об'єктів права спеціального природокористування, при здійсненні якого може порушуватись ЕБ, є ліси. Слід вказати, що в межах природничих наук проведено чимало досліджень та доведено позитивний вплив лісів на людину.

Так, ліс відіграє напрочуд важливу роль для здоров'я людини. У повітрі лісу дуже багато хімічних сполук. Ліс дуже добре бореться із забрудненнями повітря. Найбільшою активністю володіють хвойні дерева,

такі як ялина і сосна та деякі листяні дерева, наприклад липа й береза. Так само ліс очищає ліс від різних промислових викидів – вуглеводню та пілу.

Ліс виділяє леткі речовини фітонциди, які мають бактерицидні властивості, що знищують хвороботворні мікроби. Особливо багато фітонцидів виділяється хвойними лісами. У невеликих кількостях ці леткі речовини мають сприятливий вплив на нервову систему, покращують обмін речовин і роботу серця, внаслідок їх дії посилюється рухова й секреторна функції шлунково-кишкового тракту. Бруньки тополі і анісових яблук згубно діють на вірус грипу, дубове листя вбиває бактерії дизентерії та черевного тифу¹. Крім того, саме лісові насадження, окрім багатьох інших, виконують повітроочисні, водорегулюючі, ґрунтозахисні та кліматоутворюючі функції, які є основою повноцінного існування людини на нашій планеті².

Враховуючи вказане, в контексті цього дослідження вважаємо за необхідне виділити наступні основні різновиди екологічного ризику, які можуть існувати у сфері спеціального лісокористування: 1) ризику, пов'язані із діяльністю зі спеціального лісокористування, здійснення якої прямо або опосередковано порушує ЕБ (в тому числі: ризик забруднення лісів, зокрема, радіоактивними та хімічними речовинами, внаслідок чого здійснюватиметься негативний вплив забрудненої лісової рослинності на життя або здоров'я населення, причому – як безпосередньо, так і опосередковано, через забруднення інших компонентів (складових довілля); ризик знищення лісів, внаслідок чого не здійснюватиметься очищення атмосферного повітря та/або не виконуватиметься позитивний вплив лісів на стан атмосферного повітря у формі насичення останнього корисними для здоров'я людини елементами) та 2) ризику, пов'язані із якісним станом попередньо забруднених лісових ресурсів, внаслідок використання яких порушується ЕБ (в тому числі – ризик використання забрудненої деревини, другорядних лісових матеріалів; ризик заготівлі попередньо забруднених об'єктів побічних лісових користувань, якими є: сіно, мед при розміщенні пасік, дикорослі плоди, горіхи, гриби, ягоди, лікарські рослини, лісова підстилка, очерет).

Проблеми у сфері забезпечення раціонального лісокористування в Україні визнані також в розділі І Стратегії, в якому, зокрема, зазначено, що повноваження з охорони та відтворення лісів покладені на центральні та місцеві органи виконавчої влади, що призводить до їх дублювання й неефективного використання бюджетних коштів; система управління в галузі охорони та відтворення лісів не повністю забезпечує багатозілове, безперервне і невиснажливе використання ресурсів та лісових екосистем; необхідно здійснити реформування зазначеної системи із забезпеченням розмежування природоохоронних і господарських функцій.

З огляду на вказане спеціальне використання лісових ресурсів, яке призводить до погіршення стану лісів або до їх зникнення (внаслідок вирубки), очевидно порушуватиме ЕБ. Крім того, екологічно небезпечними є вже забруднені внаслідок людської діяльності ліси³. Тому вирішення питання щодо недопущення порушень ЕБ під час лісокористування на підставі дозвільних документів є актуальним та потребує вирішення на рівні науки екологічного права.

Наведені відомості щодо впливу лісів на людину та їх незадовільний стан підтверджуються змістом Стратегії державної екологічної політики України на період до 2020 р. (далі – Стратегія), у якій проблеми лісокористування розглядаються передусім з природоресурсової та природоохоронної позицій. Так, зазначається, що за площею лісів та запасами деревини Україна є державою з дефіцитом лісових ресурсів, при цьому ліси займають більш як 15,7 відсотка території України (9,58 мільйона гектарів) і розташовані в основному на півночі (Полісся) та заході (Карпати), тоді як оптимальним, за європейськими рекомендаціями, є показник лісистості 20 відсотків.

Також у Стратегії ліси згадуються у зв'язку із питаннями збереження біорізноманіття та екосистем, що має важливе значення для збереження здоров'я населення⁴. Зокрема, зазначається, що основну загрозу біорізноманіттю становлять діяльність людини та знищення природного середовища існування флори й фауни, в результаті чого спостерігається катастрофічне зменшення площі територій водно-болотних угідь, степових екосистем, природних лісів, а знищення навколишнього природного середовища відбувається внаслідок в тому числі вирубування лісів з подальшою зміною цільового призначення земель, осушення або обводнення територій, промислового, житлового та дачного будівництва тощо.

Посилення ефективності екологічної функції лісів та нарощування їх екологічного потенціалу визначено важливим завданням реалізації Державної цільової програми «Ліси України» на 2010–2015 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2009 р. № 977⁵.

За результатами аналізу вказаних вище актів слід констатувати недостатню увагу української держави до проблем забезпечення ЕБ у сфері спеціального лісокористування, адже конкретні ефективні заходи для цього системно не передбачаються на рівні вищевказаних нормативно-правових актів програмного характеру.

Важливо вказати, що належне правове забезпечення спеціального лісокористування є одним із чинників гарантування балансу економічної та екологічної складових СР (далі – Баланс) та власне СР, про що ще в 2006 р. йшлося у дисертаційному дослідженні В. П. Непийводи на тему «Правове регулювання відносин щодо лісів у контексті сталого розвитку»⁶. Зокрема, автором слушно зазначалось, що в Україні з її великою густотою населення та високим рівнем забруднення, спричиненого потужним промисловим та аграрним комплексом і катастрофою на Чорнобильській АЕС, екологічні проблеми, що пов'язані з лісами, постали з особливою гостротою. При цьому дослідником було зроблено такий, що заслуговує на увагу, висновок, відповідно до якого безальтернативний шлях для виходу з цього скрутного становища полягає в практичному утвердженні концепції СР, що, на його думку, передбачає встановлення стійкої рівноваги між інтересами економічного зростання та соціальними потребами людства, з одного боку, та щонайповнішим збереженням

природного довкілля для теперішніх і прийдешніх поколінь, з другого. Водночас слід вернути увагу на те, що, не зважаючи на констатацію значного рівня забруднення лісів, в тому числі – радіоактивними речовинами, що є небезпечним для здоров'я і життя людини, в роботі В. П. Непийводи аналізується насамперед природоресурсний аспект екологічної складової СР, адже йдеться про збереження лісів і лісових ресурсів та їх охорону. Разом із тим про можливі порушення ЕБ внаслідок здійснення діяльності щодо використання лісів у роботі не йдеться, однак про це очевидно слід вести мову.

Важливо зазначити, що провідні іноземні держави вже тривалий час приділяють значну увагу таз званому «сталому лісокористуванню», до змісту якого в тому числі включено антропоохоронний аспект. Так, критеріями (індикаторами) сталого використання лісів в США, де, як правило, питання забезпечення ЕБ розглядаються сумісно із забезпеченням збалансованої реалізації природоохоронних та природоресурсових відносин, є забезпечення одночасного: 1) збереження біологічного різноманіття; 2) підтримання економічного потенціалу лісових екосистем як джерела ресурсів для потреб виробництва; 3) підтримання життєздатності екосистем, які зазнають впливів вогню, забруднення, змін клімату; 4) збереження та підтримка ґрунтових та водних ресурсів в лісових екосистемах; 5) забезпечення реалізації функцій лісів у попередженні зміни клімату; 6) підтримка і зміцнення довгострокової багатократно соціально-економічної вигоди лісів для задоволення потреб суспільства, що включає в себе інвестиції та створення робочих місць в лісогосподарському секторі економіки, зміцнення рекреаційного та туристичного потенціалу лісів, а також можливості задоволення культурні, соціальні й духовні потреби в процесі здійснення лісокористування; 7) юридичні, організаційні та економічні рамки для збереження лісів та сталого управління у відповідній сфері. Забезпеченням реалізації названих критеріїв займаються спеціально створені урядові та неурядові організації, серед яких слід назвати Круглий стіл з питань сталого лісокористування, яка об'єднує знаних у США фахівців у сфері лісокористування та дотримання Балансу і СР⁷. З метою інформування про дотримання вищевказаних критеріїв та вжиті для цього заходи регулярно публікуються й оприлюднюються звіти.

В Європі функціонують інституції, діяльність яких спрямована на забезпечення сталого лісокористування. Наприклад, Ліси Європи (Міністерська конференція по захисту лісів в Європі) є загальноєвропейським політичним процесом для сталого управління лісами континенту. Ліси Європи розробляє єдині стратегії для своїх 46 країн-членів та Європейського союзу з питань захисту і сталого управління лісами. Починаючи з 1990 р., співпраця профільних міністрів європейських країн привела до активізації політики країни, які вони представляють, з питань консолідації коштів для сталого лісокористування і поліпшення моніторингу та звітності, протидії незаконним рубкам, розробки загального підходу оцінки екосистемних послуг, посилення уваги соціальним аспектам лісового господарства та ролі лісів у переході до зеленої економіки⁸.

Зазначене свідчить про необхідність посилення уваги до сталого лісокористування й в Україні, для чого можна використати названий позитивний досвід.

У 2011 р. в Осло на конференції міністрів європейських країн, відповідальних за лісокористування⁹, було вирішено розробити і укласти міжнародний договір з питань забезпечення сталого лісокористування, в обґрунтування чого було зазначено наступне. Здоров'я і стійкість європейських лісів відіграють важливу роль у вирішенні таких проблем, як зміна клімату, збереження біорізноманіття і прісної води. Їх життєздатність також має вирішальне значення для сприяння зеленій економіці в Європі і в усьому світі. Захист і стійке управління лісами в Європі вимагають стабільної та ефективної платформи для розвитку послідовної політики та реалізації¹⁰. Також у рішенні, прийнятому за наслідками заходу, було підтримано концепцію розвитку відповідної сфери до 2020 р., за наслідками реалізації якої буде створено умови, за яких ліси будуть вносити ефективний внесок у СР за допомогою забезпечення благополуччя людини, здорового навколишнього середовища та економічного розвитку в Європі і в усьому світі, за унікальний потенціал лісів з підтримки зеленої економіки, засобів до існування, заходів з пом'якшення наслідків, кліматичних змін, збереження біорізноманіття, підвищенню якості води і боротьбі з опустелюванням реалізується на благо суспільства¹¹.

Наведене підкреслює важливість питань забезпечення ЕБ у сфері лісокористування, яке, як зазначалось вище у цій роботі, є складовою реалізації екологічної складової СР.

Враховуючи обмежені обсяги цієї статті, вважаємо за доцільне розкрити особливості правового забезпечення ЕБ при здійсненні спеціального використання лісів через характеристику обов'язків власників лісів лісокористувачів відповідного спрямування.

Згідно із приписами ч. 3 ст. 7 Лісового кодексу України (далі – ЛКУ) ліси можуть перебувати в державній, комунальній та приватній власності. Не зважаючи на обмеженість випадків набуття лісів у приватну власність на рівні ст. 12 ЛКУ та обумовлене цим непоширення відносин приватної власності на ліси в Україні, чинним законодавством чітко і системно визначені права і обов'язки приватних власників лісів.

Так, в силу положень ст. 14 ЛКУ громадяни та юридичні особи, які мають у приватній власності ліси, зобов'язані: 1) вести лісове господарство на основі матеріалів лісовпорядкування відповідно до цього Кодексу; 2) забезпечувати охорону, захист, відтворення і підвищення продуктивності лісових насаджень, посилення їх корисних властивостей та покращання родючості ґрунтів, виконувати інші заходи відповідно до вимог лісового законодавства; 3) дотримуватися правил і норм використання лісових ресурсів; 4) вести лісове господарство та використовувати лісові ресурси способами, які не завдають шкоди навколишньому природному середовищу, забезпечують збереження корисних властивостей лісів і створюють сприятливі умови для їх охорони, захисту й відтворення; 5) вести первинний облік лісів, надавати в установленому законодавством порядку статистичну звітність та інформацію про стан лісів і використання лісових ресурсів;

б) забезпечувати охорону типових та унікальних природних комплексів і об'єктів, рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, рослинних угруповань, сприяти формуванню екологічної мережі відповідно до природоохоронного законодавства.

Слід вказати, що з огляду на вжиті законодавцем формулювання фактично всі із перелічених вище в п.п. 1–4 та 6 обов'язків власників лісів можуть сприяти забезпеченню ЕБ, адже ними такі власники зобов'язані дотримуватись встановлених вимог (правил та норм використання лісових ресурсів, правил ведення лісового господарства, порядку охорони лісів тощо) щодо використання лісів. Однак дієвою гарантією дотримання ЕБ у сфер спеціального лісокористування зазначені обов'язки стануть лише тоді, коли вищевказані вимоги, дотримуватись яких зобов'язують визначені норми, міститимуть конкретні вказівки на діяння (дії або утримання від дій), вчинення яких лісокористувачами матиме наслідком відсутність негативних впливів на життя та здоров'я населення.

Варто зазначити, що переважна більшість випадків спеціального використання лісів здійснюється в Україні на правовому титулі лісокористування, яке може бути постійним (здійснюється спеціалізованим державними або комунальними лісогосподарськими підприємствами, іншими державними підприємствами, установами та організаціями, у яких створено спеціалізовані лісогосподарські підрозділи на землях відповідно державної або комунальної власності без встановлення строку) та тимчасовим (об'єктом якого можуть бути всі ліси, що перебувають у державній, комунальній або приватній власності; за строком вказаний вид лісокористування може бути: довгостроковим – терміном від одного до п'ятдесяти років і короткостроковим – терміном до одного року). Як для постійних, так і для тимчасових лісокористувачів на рівні окремих статей ЛКУ визначено їх обов'язки.

Так, в силу положень ст. 19 ЛКУ, окрім визначення прав постійних лісокористувачів, зобов'язує їх в тому числі: 1) забезпечувати охорону, захист, відтворення, підвищення продуктивності лісових насаджень, посилення їх корисних властивостей, підвищення родючості ґрунтів, вживати інших заходів відповідно до законодавства на основі принципів сталого розвитку; 2) дотримуватись правил і норм використання лісових ресурсів; 3) вести лісове господарство на основі матеріалів лісовпорядкування, здійснювати використання лісових ресурсів способами, які забезпечують збереження оздоровчих і захисних властивостей лісів, а також створюють сприятливі умови для їх охорони, захисту та відтворення; 4) дотримуватись встановленого законодавством режиму використання земель; 5) забезпечувати охорону типових та унікальних природних комплексів і об'єктів, рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, рослинних угруповань, сприяти формуванню екологічної мережі відповідно до природоохоронного законодавства. Вищевказані положення мають бланкетний характер і для з'ясування змісту визначених ними обов'язків відсилають до інших положень чинного законодавства (наприклад, конкретний зміст обов'язку, вказаного в п. 4, може бути визначено за умови з'ясування нормативного регулювання режиму відповідної категорії земель на рівні норм земельного законодавства). Тому у випадку нормативного визначення на рівні положень законодавства, до яких відсилають вищеперелічені обов'язки, умов та вимог щодо екологічно безпечного здійснення постійного лісокористування, всі із перелічених вище обов'язків можуть бути нормативною гарантією забезпечення ЕБ при реалізації цього виду природокористування (при цьому – вказані в п.п. 1 та 2 безпосередньо, а в п.п. 4–5 – опосередковано, через забезпечення охорони природи).

Позитивним слід визнати встановлення обов'язку вживати лісоохоронні заходи «на основі принципів сталого розвитку». Водночас цей позитив значною мірою нівелюється відсутністю чітких нормативних вказівок, які саме із зазначених принципів мають бути дотримані.

У ст. 20 ЛК України встановлено наступні обов'язки тимчасових лісокористувачів на умовах довгострокового користування, які можуть сприяти забезпеченню ЕБ у випадку відповідного уточнення змісту таких обов'язків: 1) виконувати встановлені обмеження (обтяження) в обсязі, передбаченому законом та договором; 2) дотримуватись встановленого законодавством режиму використання земель; 3) вести роботи способами, які забезпечують збереження оздоровчих і захисних властивостей лісів, а також створюють сприятливі умови для охорони, захисту і відтворення типових та унікальних природних комплексів і об'єктів, рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, сприяти формуванню екологічної мережі.

Те ж само можна зазначити з приводу таких обов'язків тимчасових лісокористувачів на умовах короткострокового лісокористування: 1) здійснювати використання лісових ресурсів за встановленими правилами і нормами; 2) вести роботи способами, які забезпечують збереження оздоровчих і захисних властивостей лісів, а також створюють сприятливі умови для охорони, захисту та відтворення лісів, охорони типових та унікальних природних комплексів і об'єктів, рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу (ч. 2 ст. 21 ЛКУ).

Водночас жодного конкретно і однозначно сформульованого обов'язку щодо дотримання ЕБ в ЛКУ для лісокористувачів не передбачено.

Вищевикладене дає підстави для висновку про те, що чинне нормативно-правове регулювання правового статусу осіб, які здійснюють спеціальне лісокористування, потребує істотного удосконалення з метою закріплення обов'язків, належне дотримання яких гарантуватиме екологічно безпечне лісокористування, формуванню конкретних пропозицій щодо якого будуть присвячені подальші дослідження автора.

¹ Значение леса для здоровья человека : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://tamtararam.ru/ekologiya/znachenie-lesa-dlya-zdorovya-cheloveka.html>: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.proza.ru/2013/12/29/946> – Назва з екрану.

² Реальный стан, причини та наслідки деградації лісових насаджень Львівських Карпат : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eco.com.ua/content/realni-stan-prichini-ta-naslidki-degradatsii-lisovikh-nasadzhen-lvivskikh-karpat-0> – Назва з екрану.

³ Ведення лісового господарства в умовах радіоактивного забруднення : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article;jsessionid=E3EA4E1F5828777E5EA93BD666D435CA.app2?art_id=101209&cat_id=32885 – Назва з екрану.

⁴ Повестка дня на период после 2015 года – записка ЮНЕП № 3. Здоровье человека и окружающая среда : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unep.org/post2015/Portals/50240/Documents/russian/UNEP%20Briefing%20Note%203%20150514%20R.pdf> – Назва з екрану; Биоразнообразие : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.who.int/globalchange/ecosystems/biodiversity/ru/> – Назва з екрану; Значение биологического разнообразия : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org/ru/events/biodiversity2010/value.shtml> – Назва з екрану.

⁵ Про затвердження державної цільової програми «Ліси України» на період 2010–2015 рр. : постанова Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2009 р. № 977 // Офіційний вісник України. – 2009. – № 72. – Ст. 2475.

⁶ Непийвода В. П. Правове регулювання відносин щодо лісів у контексті сталого розвитку : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.06 «Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право» / Непийвода Василь Петрович ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К., 2006. – 23 с. – С. 15.

⁷ Forest sustainability reporting in the USA : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.fs.fed.us/research/sustain/national-report.php> – Назва з екрану.

⁸ National report on sustainable forests – 2003 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.fs.fed.us/research/sustain/docs/national-reports/2003/2003-sustainability-report.pdf> – Назва з екрану; National report on sustainable forests – 2010 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.fs.fed.us/research/sustain/docs/national-reports/2010/2010-sustainability-report.pdf> – Назва з екрану.

⁹ Конференція на рівні міністрів по захисту лісів в Європі (FOREST EUROPE – ЛІСУ ЄВРОПИ) є формою співпраці 46 європейських країн, у тому числі країн-учасниць Європейського Співтовариства, на рівні міністрів з питань лісового господарства; займається розглядом найбільш важливих політичних і суспільних питань, пов'язаних з лісами та лісовим господарством; розробляє рекомендації щодо захисту і раціонального використання лісів в Європі; була заснована в 1990 р. і являє собою постійно діючий орган, заснований на регулярних міністерських конференціях і наступних зустрічах експертів; слугує платформою для ведення діалогу між державами-учасницями, Європейським співтовариством, країнами або організаціями, що мають статус спостерігачів при FOREST EUROPE – ЛІСУ ЄВРОПИ, і сторонами, заінтересованими в ресурсах лісів і лісових господарств; являє собою основу для співробітництва з питань політики і науки; пов'язана із загальним процесом проведення міжнародних та регіональних заходів та ініціатив, присвячених проблемам лісів і лісового господарства. – Джерело: Коротко о FOREST EUROPE – ЛІСУ ЄВРОПИ : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.foresteuropa.org/ru/info>. – Назва з екрану.

¹⁰ Ministerial conferences. Oslo 2011. European 2020trgets for forests and launching negotiations for a legally binding agreement : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.foresteuropa.org/ministerial_conferences/ministerial_conferences – Назва з екрану.

¹¹ Решение министров в Осло: «Леса Европы» – 2020 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.forestnegotiations.org/docs/RU_Document_22_European_Forests_2020_from_FE.pdf – Назва з екрану.

Резюме

Євстигнєєв А. С. Правове забезпечення екологічної безпечності при здійсненні спеціального лісокористування в Україні.

У статті проведено аналіз правового регулювання окремих аспектів спеціального лісокористування з метою виявлення наявності правових механізмів забезпечення його екологічної безпечності, виділено проблеми та надано авторські пропозиції щодо їх вирішення.

Ключові слова: забезпечення екологічної безпеки, екологічна безпека, спеціальне лісокористування, забезпечення екологічної безпеки при здійсненні спеціального лісокористування.

Резюме

Євстигнєєв А. С. Правовое обеспечение экологической безопасности при осуществлении специального лесопользования в Украине.

В статье проведен анализ правового регулирования отдельных аспектов специального лесопользования с целью выявления наличия механизмов обеспечения его экологической безопасности, выделены проблемы и предложены авторские предложения по их решению.

Ключевые слова: обеспечения экологической безопасности, экологическая безопасность, специальное лесопользование, обеспечение экологической безопасности при осуществлении специального лесопользования.

Summary

Yevstigneyev A. The legal regulation of ecological safety special forest usage in Ukraine.

Article wires in the analysis of legal regulation of some aspects of special forest usage to identify the legal mechanisms of above-mentioned safety provision, highlighted problems and offered authors proposals for their solution.

Key words: provision of ecological safety, ecological safety, special forest usage, provision of ecological safety in special forest usage.